

Stiftelsen Hallands läns museer

Strategisk plan för aktiv samlingsförvaltning 2025-2030

Förslag till beslut oktober 2024

Innehåll

1. Inledning.....	2
Syftet med strategin.....	3
Vision för en aktiv samlingsförvaltning	3
Strategiska vägval i sammanfattning.....	3
Terminologi och principer	3
2. Samlingarna vid Stiftelsen Hallands läns museer.....	6
Stiftelsens ägar- och förvaltningsansvar	6
Styrprinciper och styrelsens roll.....	6
Museernas bakgrund.....	7
Stiftelsens delsamlingar.....	8
Arkivsamlingar	8
Föremålssamlingar	10
Konstsamlingar	11
Åtgärder och utvecklingsbehov för samlingarna 2025-2030	13
3. Lokalbeskrivning.....	14
Arkivlokaler.....	15
Bibliotekslokaler	17
Föremåls- och konstmagasin.....	17
Åtgärder och utvecklingsbehov lokaler 2025-2030.....	21
4. Förvärvsformer	21
Fonder för inköp.....	21
Donationer	22
Åtgärder och utvecklingsbehov för förvärv 2025-2030	22
5. Forskning och kunskapssäkring i samlingarna.....	22
Åtgärder och utvecklingsbehov för forskning och kunskapssäkring 2025-2030.....	23
6. Digitalisering och digital utveckling.....	23
Åtgärder och utvecklingsbehov digitalisering 2025-2030.....	24

1. Inledning

Att samla vårt materiella kulturarv är grundläggande för all museiverksamhet. Samlingarnas innehåll präglar därför i hög grad verksamheten och samlingarna ska användas för förmedling, forskning och kunskapsuppbyggnad. Att förvalta samlingarna tar en stor del av institutionernas resurser och det är angeläget att det sker planerat och effektivt.

Detta dokument, *Strategi för aktiv samlingsförvaltning 2025-2030*, utgår från en nulägesanalys från år 2023 som visar status för stiftelsens samlingsförvaltning och identifierar vad som behöver åtgärdas och förändras de närmaste åren. Aktuella styrdokument och instruktioner för samlingsförvaltning, särskilt från Riksantikvarieämbetet, har beaktats¹. I samband med att museilagen infördes 2017² har begreppet *aktiv samlingsförvaltning* introducerats som tydliggör museernas ansvar att inte bara bevara och förvalta utan mer planerat använda, utveckla, komplettera och analysera samlingarna, vilket också omfattar ett ansvar för gallring.

Sedan den förra planen ("Förvaltarplan") togs fram 2014 har en hel del förbättringar genomförts. Hallands Konstmuseum i Halmstad har renoverats och byggt ut med nya konst- och fotomagasin (2016-2019), men även den kulturhistoriska samling som Hallands Konstmuseum ansvarar för har flyttats till andra lokaler på Slottsmöllan (2016). Den textila samlingen på Hallands kulturhistoriska museum har flyttats från museets vindar på Varbergs fästning till Bolmen där övriga samlingen och samlingspersonalen är lokaliserad, vilket är en stor förbättring. Den arkeologiska samlingen har kompakterats för att kunna ta emot mer material som fyndfördelas till stiftelsen. Likaså har verksamheten vid Kulturmiljö Halland flyttats till nya lokaler (2019). De samlingar som finns i dessa lokaler är till exempel ett stort och frekvent använt arkivmaterial, vilket nu fått förbättrade förutsättningar. Arkivet i Varberg som samnyttjas för museiarkivet och Arkiv Hallands arkiv, har genomgått ombyggnationer som förbättrat förvaringen och ökat tillgängligheten för forskare och andra besök. Museets arkivsamling flyttades akut till Karl XI:s stall på fästningen 2015 och ny arkivlokal inreddes och stod klar 2017.

Med dessa projekt genomförda, är status för magasin och arkiv relativt stabila, men inte optimala, för flera av magasinerna. Behov av förbättringar återstår. Inför framtiden bör dock en mer centraliserad och effektiviserad magasins- och arkivlösning utredas. Fokus i nuläget bör läggas på att få långsiktigt bättre förhållanden, rutiner och processer. Det behövs tid för aktivt arbete med dokumentation och inventering av samlingarna, något som fått stå tillbaka under omflyttningar mm. Det är således läge att blicka mer långsiktigt framåt och utreda om samlingar, magasin och arkiv behöver få andra förhållanden för en mer långsiktigt hållbar förvaltning med samverkan och effektivt samnyttjande.

---

¹ [raa.se/ramverk för samlingsförvaltning](http://raa.se/ramverk_för_samlingsförvaltning)

² Museilag SFS 2017:563

Syftet med strategin

Syftet med denna strategi är att skapa bästa möjliga förutsättningar för att utveckla och långsiktigt förbättra Stiftelsen Hallands läns museers samlingsförvaltning. Strategin ger en ny plattform för fortsatt arbete. Vi kan därigenom identifiera nödvändiga insatser och investeringsbehov inom stiftelsen, såväl som större investeringar som förutsätter stöd från våra offentliga stiftare och samordningsinsatser inom regionen.

Vision för en aktiv samlingsförvaltning

Med en god ordning och rätt bevarande, kan samlingarna utvecklas aktivt och representera fler uttryck, erfarenheter och berättelser ur den halländska konst- och kulturhistorien. Fler får också tillgång till länets kulturarv som vi säkrar för framtida generationer.

Strategiska vägval i sammanfattning

Stiftelsen Hallands läns museer kommer under planperioden fokusera på följande strategiska utvecklingsområden:

- Samordning av processer, rutiner och policys inom området samlingsförvaltning
- Övergång till den internationella standarden för samlingsförvaltning [Spectrum 5.0](#)
- Färdigställande av beredskaps- och utrymningsplaner
- Organisationsöversyn gällande samlingar och resurser med särskilt fokus på de två kunskapsområden kulturhistoria respektive konst.
- Inrättande av planer för utveckling och förnyelse av samlingarna, inklusive behov av ny forskning
- Implementering av stiftelsens strategi och handlingsplan för digitalisering
- Utredning av långsiktiga lokalbehov, med klimatomställning i beaktande, genom förstudie och resursdialog med värdkommuner, region och övriga intressenter

Terminologi och principer

Samlingar

Med samlingar menas alla de objekt som Stiftelsen Hallands läns museer och dess ingående verksamheter har förvärvat sedan museerna grundades. Samlingarna kan ha olika delsamlingar. Även arkiv kan ibland kallas *arkivsamlingar*.

Kulturhistoriska samlingar

Med kulturhistoriska samlingar avses alla kategorier av objekt som berättar om människors levnadsvillkor på olika platser i olika tider. Även kulturhistoriska samlingar kan betraktas utifrån sina estetiska värden.

Konstsamlingar

Med konstsamlingar avses alla kategorier av objekt, i synnerhet konstverk och konsthantverk, som berättar om människors skapande uttryck på olika platser i olika tider. Även konstsamlingar kan betraktas utifrån sina kulturhistoriska värden.

Objekt

Med objekt avses material som ingår i museisamlingar och kan utgöras av föremål och konstverk, arkeologiskt material, fotografiskt material och böcker, samt även digitalt födda original. Ett objekt som förvärfvas till samlingen ska vara väldokumenterat (se proveniens), samt registreras och förvaltas "för evig tid" eller så långt möjligt. Avyttring kan endast ske genom planerat gallringsprojekt.

Arkivhandlingar

Med arkivhandlingar menas de dokument med information som utgör arkivsamlingar. Arkivhandlingar kan vara textdokument, fotografier, trycksaker, ritningar, kartor, teckningar, ljudupptagningar, filmupptagningar. Arkivhandlingar kan vara analoga eller bara finnas i digitala original.

Föremål

Med föremål avses alla tredimensionella objekt oavsett kategori, material och ålder.

Digitala objekt/digitalt födda bilder

Med digitala objekt eller arkivhandlingar avses att originalet är digitalt fött, det vill säga endast finns i digital form, såsom digitala fotografier eller digitala konstverk.

Digitaliserade objekt/samlingar

Med digitaliserade objekt och samlingar avses *registrerade* digitala versioner av fysiska objekt såsom digitala bilder på föremål, konstverk eller fotografier. Digitaliserade samlingar tillgängliggörs via Digitalt museum eller Nationell arkivdatabas i syfte att öka tillgängligheten till materialet. Arkivsamlingar (text etc) digitaliseras genom att registreras i digitalt arkivförteckningsprogram. Hela textdokument scannas endast i särskilda fall.

Förvärv

Med förvärv avses att samla, ta emot och införliva objekt i samlingen. Objekt kan förvärfvas genom köp eller som gåva (donation) och ska vara registrerat i accessionskatalogen.

Aktiv insamling

Med aktiv insamling avses strategiskt valda objekt och arkivhandlingar som stärker samlingen och som utgår från policydokument och beslutade insamlingsstrategier.

Accession

Processen att skriva in (registrera) objekt i accessionskatalogen, vilket formellt införlivar objektet i samlingen.

Gallring

Processen att ta ställning till avyttring av föremål ur samlingen. Gallringsbeslut sker enligt särskild policy och styrelsen fattar formellt beslut om gallring av föremål ur samlingarna. Gallring/rensning av dubletter sker även inom arkiven, vilket regleras av arkivlagen och Riksarkivets föreskrifter och inte kräver något styrelsebeslut.

Avyttring

Processen att efter gallringsbeslut, föra ut objekt ur samlingen och accessionskatalogen, samt hantera övergång till dess nya status vilket kan vara till exempel införlivande i rekvisitasamling, överlåtelse till andra museer/samlingar eller gå till destruktion.

Ägandeskap

De objekt som förvaras inom stiftelsen Hallands läns museers lokaler ska ha ett tydligt ägandeskap. Objekt som inte ägs av Stiftelsen Hallands läns museer, men som förvaras som del av samlingarna, ska ha särskild status med upprättade avtal.

Rekvisitasamling

Utgörs av en samling objekt som inte är inregistrerade som museiföremål men som har autentisk bakgrund. Används till exempel i undervisning.

Deposition

Med deposition avses att hålla objekt i depå någon annanstans än i den samling objektet tillhör. Deposition av extern ägare görs i syfte att *långsiktigt* förvara och visa objektet vid museet enligt ett depositionsavtal. Då tillhör objektet inte Stiftelsen utan är juridiskt sett fortfarande i depositionsgevarens ägo. Stiftelsens egna objekt kan också vara i depå hos extern part.

Inlån

Objekt som lånas in för tillfälliga (korta eller längre) utställningar kallas inlån. Inlån registreras alltid på mottagningskvitto eller via låneavtal.

Utlån

Objekt som tillfälligt lånas ut till andra museer/utställare kallas utlån. Utlån registreras alltid via låneavtal.

Proveniens

Men proveniens avses ett objekts eller arkivhandlings dokumenterade tidigare ägandeskap, ursprung och historia. Proveniens används särskilt för att säkerställa etiska riktlinjer vid förvärv och kvalitativ, sakkunnig dokumentation

Förkortningar

Ibland används följande förkortningar i texten:

VM för samlingarna i Varberg (som har signum VM samt löpnummer)

HM för samlingarna i Halmstad (som har signum HM/HMK samt löpnummer)

KmH för samlingarna vid Kulturmiljö Halland

2. Samlingarna vid Stiftelsen Hallands läns museer

Stiftelsens ägar- och förvaltningsansvar

Samlingarna initierades under det sena 1800-talet av *Hallands Fornminnesförening* (nu Hallands museiförening) och det tidiga 1900-talet av *Norra Hallands kulturhistoriska förening* (nu Föreningen Varbergs museum). De ägs idag, sedan stiftelsebildningen 1979, i sin helhet av Stiftelsen Hallands läns museer. Samlingarna förvaras och förvaltas av Hallands Konstmuseum och Hallands kulturhistoriska museum. 2010-2011 renodlades ämnesuppdelningen med kulturhistoria i Varberg och konst i Halmstad, men detta innebar inga omflyttningar av de ursprungliga samlingarna, eller av ansvaren för dem, förutom ett mindre antal arkeologiska objekt.

Vid museerna finns register med samlingarna förda i accessionskataloger, i Varberg med signum VM och i Halmstad med signum HM samt löpnummer. Vid museerna finns också äldre analoga topografiska register samt ämnesordnade register som är förda var för sig. Numera förs accessionskatalogens information också in i stiftelsens databas Primus, vars publika webbaserade fönster heter Digitalt museum. Samlingarna kan alltså betraktas som två i sitt ursprung och har samlats som två, men idag betraktas samlingarna som gemensam resurs och viss samordning sker vid beslut om förvärv och ärendehantering.

För museernas arkivsamlingar ser det annorlunda ut. På Hallands kulturhistoriska museum i Varberg har samlingen digitalt registrerats i databasen Visual Arkiv där webbportalen är Nationell arkivdatabas. Ett arbete med att även tillgängliggöra Konstmuseets arkivsamling på detta sätt är på gång.

Samlingarna kan benämnas *Stiftelsens samlingar i Varberg* och *Stiftelsens samlingar i Halmstad*.

Styrprinciper och styrelsens roll

I stiftelsens urkund och stadgar fastställs:

”Stiftelsens ändamål skall vara att förvalta dess samlingar, fastigheter och byggnader och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Att huvudsakligen inom Hallands län bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet, liksom annan därmed förenlig verksamhet enligt vad som i stiftelseurkundens §3 säges”³

Museilagen, som innehåller bestämmelser om det allmänna museiväsendet, slår fast att museer ska förvalta sina samlingar aktivt för att nå verksamhetens mål. Med aktiv samlingsförvaltning avses att museerna ska sköta samlingarnas vård och bevarande, samt löpande se över både tillförsel och avhändande av föremål för att vidareutveckla och förädla samlingarna.

ICOMs etiska regler (*International Council of Museums*) är de internationella yrkesetiska reglerna för hela världens museer som varje museianställd ska följa. Dessa styr också vilka etiska överväganden som berör samlingarna och tydliggör huvudmännens ansvar för att

---

³ Stiftelsens stadgar §3

säkerställa en god och professionell förvaltning. De etiska reglerna omfattar vikten av konfidentiell information om samlingar, säkerhetsfrågor, hantering av mänskliga kvarlevor, men också förhållningssätt till illegal handel med natur- och kulturföremål. För arkiven följer stiftelsen också Unescos rekommendation om dokumentarv och ICAs (International Council on Archives) riktlinjer.

Sammanfattningsvis är styrelsen ytterst ansvarig för att stiftelsen lever upp till de åtaganden för god samlingsförvaltning som regleras i stadgarna, i museilagen och i enlighet med internationella yrkesetiska regler.

Museernas bakgrund

Hallands Konstmuseums samlingar grundades i *Hallands Fornminnesförening* 1865, men övergick till *Hallands Museiförening* efter ca 20 år. Museiverksamheten bedrevs först i Norre Port och från 1933 i den då nya museibygnaden på Tollsgatan 2. Samlingarna bestod av kulturhistoria, arkeologi samt konst, vilket också återspeglades i ett stort utställningsutbud i samarbete med Hallands Konstförening.

Hallands kulturhistoriska museums samlingar grundades som *Norra Hallands kulturhistoriska förening* i samband med auktionen av Alfred Bexells samlingar från Bålastugan (som idag också kallas Bexellska stugan) 1916. Varbergs museum inreddes i mellersta valvet, men kom senare att flytta in i slottet på Varbergs fästning. Den förste intendenten vid museet var Albert Sandklef som anställdes 1921. Museet har alltsedan starten bedrivit insamling av föremål (inklusive arkeologiska fynd), litteratur, fotografier samt arkivhandlingar.

Vid den så kallade landsantikvariereformen 1938 stod Halland ut som det enda län i vilket utsågs två läns museer. Detta innebar att staten sanktionerade en uppdelning av länets museiverksamhet. 1979 bildades Stiftelsen Hallands läns museer. Stiftarna var dåvarande Hallands läns landsting, Halmstads kommun, Varbergs kommun samt de två museiföreningar som grundat respektive museum, Hallands Museiförening i Halmstad och Föreningen Varbergs museum. Inom ramen för stiftelsen utvecklades kulturmiljövården som fick namnet Kulturmiljö Halland, samt en länstäckande konserveringstjänst. I samband med en omorganisation år 2000 övergick museiverksamheterna till två ideella föreningar, medan kulturmiljövården och konserveringen stannade kvar direkt under stiftelsen.

Tio år senare förändrades museernas uppdrag genom en tematisk uppdelning. Museet i Varberg fortsatte med sitt kulturhistoriska uppdrag under det nya namnet Hallands kulturhistoriska museum, medan museet i Halmstad bytte namn till Hallands Konstmuseum och fick ett tydligare konstuppdrag gällande samlingar och utställningar. Dock kvarstod då liksom i samband med denna nulägesanalys, ansvaret för den kulturhistoriska samlingen i Halmstad inom organisationen Hallands Konstmuseum. För att möta konstens krav på säkerhet och rätt klimat stängdes konstmuseet för om- och tillbyggnation i oktober 2016. Det nya museet stod klar hösten 2019, nu med ungefär fördubblad yta.

Kulturmiljö Halland flyttade från lokalerna i Kirsten Muncks hus, Bastionsgatan 3 i centrala Halmstad under maj 2020. De nuvarande lokalerna är belägna i Örjansskolans annex, Tollsgatan 7 i Halmstad. Kulturmiljö Halland huserar i källarvåningen, våningsplan 1 och i två rum på våningsplan 2. Verksamheten vid Kulturmiljö Halland har förutom de arkeologiska samlingarna ett omfattande internt topografiskt arkiv, dock ej tillgängligt för allmänheten.

Stiftelsens delsamlingar

Arkivsamlingar

Arkiven, Hallands kulturhistoriska museum (VM)

Arkivsamlingarna för VM ligger i byggnaden Karl XI Stall innanför första valvet på Varbergs fästning. Lokal, verksamhet och personal delas med Arkiv Halland, den regionala organisationen för Enskilda arkiv (Privatarkiv). I arkivsamlingen, folklivsarkivet, finns en bredd av dokument kopplade till museets ämnesområden: insamlade seder och traditioner, uppteckningar och intervjuer, fotografier, kartor, ritningar etc. De äldsta handlingarna är från medeltid och sträcker sig fram till i dag. Arkivinformaten finns både som textdokument, ritningar, kartor, fotografier och på många olika typer av material. I princip är endast fotografierna digitalt återgivna och sökbara via Digitalt Museum. På grund av att största delarna av arkivsamlingen är digitalt förtecknat och tillgänglig via Nationell arkivdatabas är arkiven flitigt använda av studenter, forskare, journalister och en bred allmänhet. Och forskarlokaler är öppna för allmänheten regelbundet vilket också bidrar till stor användning. Folklivsarkivet omfattar 265 hyllmeter.

Vid arkivet förvaras också ämbetsarkivet men det är ingen arkivsamling, det innehåller allmänna handlingar. Ämbetsarkivet i Varberg omfattar 75 hyllmeter.

Folklivsarkivet omfattar i dag ca 35 hyllmeter oregistrerade handlingar. Ämbetsarkivet har ca 10 hyllmeter oregistrerat material.

Urklippssamlingen VM

Till museets arkivsamling räknas den urklippssamling som förvaras vid museets lokaler i östra längan. Det är tidningsurklipp rörande ämnesområden kopplade till museets verksamhet såsom t.ex. etnologi, arkeologi, bebyggelse, kulturhändelser etc. kopplade till Hallands kulturhistoria. Klippen daterar sig mellan åren 1920 till 2000 och är en ofta använd ingångskälla för lokalhistoriskt intresserade. Urklipparkivet omfattar 25 hyllmeter.

Fotosamling VM

Fotosamlingen vid Hallands kulturhistoriska museum omfattar flera större samlingar från ateljéfotografer, tidningsfotografer, amatörfotografer, flygfotoföretag etc. Dessutom finns en mycket stor samling bilder som skänkts från privatpersoner genom åren. De äldsta bilderna är daterade till 1840-talet. Förutom originalnegativ på glas-, varierande pappers-och plastbaser och positiv (inklusive dia) finns här fotoalbum och vykortssamlingar, svartvita och färgbilder. Det finns också fotografier som arkiverats tillsammans med textdokument, exempelvis person- och gårdsarkiv. Lagring sker både fysiskt i arkivlokaler och digitalt på server.

Museet har under i princip hela 1900-talet haft anställda fotografer så det finns dessutom ett stort antal dokumentära fotografier fram till dags dato, som skildrar museets egen verksamhet med bilder kopplade till arkeologiska fynd, byggnadsinventeringar, olika evenemang och visningar samt kulturhistoriska dokumentationer överlag. Även denna samling (tillhör formellt ämbetsarkivet) omfattar både analoga och digitala bilder.

Negativarkivet omfattar i dag 78 hyllmeter och i arkivlokalen finns ytterligare 80 hyllmeter blandat fotografiskt material.

Ljud och filmsamling VM

Hallands kulturhistoriska museum har också en samling av ljud- och filmupptagningar. Denna omfattar ca 10 hyllmeter i dagsläget. En stor del är på media som videoband, kassetband, rullfilm, CD, DVD etc och behöver omgående migreras till mer stabila media såsom digitalisering och serverlagring.

Bibliotekssamlingen VM

I arkivets lokaler förvaras den samling litteratur som går under benämningen Hallandsavdelningen. Samlingen förvaras i arkivets forskarsal och är tillgänglig för allmänheter och fungerar som referensbibliotek. Inga utlån till privatpersoner sker. Samlingen omfattar 50 hyllmeter.

I museets lokaler i östra längan förvaras museets övriga referensbibliotek samt tidskrifter med litteratur kopplad till museets föremålssamlingar; etnologi, agrarhistoria, Karl XII, medeltid, konst och arkeologi. Denna bibliotekssamling omfattar 546 hyllmeter. Litteraturen omfattar band från 1600-talet och fram till dags dato. Böckerna lånas inte ut till allmänhet men får läsas på plats. Böckerna är sökbara via katalog på museets hemsida.

Bibliotekssamlingen HM

Idag är det ett specialbibliotek med begränsade ansvarsområden och utgör i huvudsak ett konstabibliotek inom områdena konsthantverk, arkitektur, särskilda konstnärer, konstnärliga tekniker och uttryck och konsthistoria. Museets samling och verksamhet speglas också i en Hallandssamling, ämnet foto- och fotohistoria och i de enskilda boksamlingar från olika konstnärer som museet förvärvat

Böckerna är sökbara genom databasen Koha och dess fönster Kungliga bibliotekets Libris. Ett antal konstaböcker har enbart svensk representation på Hallands Konstmuseum, ej KB. Biblioteket är ett referensbibliotek – utan möjlighet till fjärrlån, endast tillgängligt på plats men möjligt för stiftelsens övriga medarbetare att låna.

Vid ombyggnationen 2019 uppfördes ett nytt bibliotek i form av en konstnärlig gestaltning, formgiven av Gustav Persson. Antal hyllmeter i biblioteket uppskattas till 192, samt i magasinet ytterligare 20.

Arkiven, Hallands Konstmuseum (HM)

Hallands Konstmuseums arkiv består av flera delar med olika typer av handlingar, från olika tidsperioder. Ämbetsarkivet innefattar cirka 89 hyllmeter, historiskt arkiv 46 hyllmeter. Konstnärarkivet 6 hyllmeter (kanske lite mer) samt enskilda arkiv 53 Hyllmeter.

Sedan Hallands Konstmuseum uppdrag förändrades 2010/2011 har även insamlandet av arkivhandlingar förändrats. I dagsläget samlar Hallands Konstmuseum främst på handlingar som rör konst, arkitektur, design, konsthantverk och slöjd ur ett halländskt perspektiv. I fokus står konstnärliga processer, halländsk historieskrivning samt enskilda konstnärskap och upphovspersoner.

Det är ett visst söktryck på arkivhandlingar och fotografier från både lokalhistoriskt intresserade och den akademiska världen, men även från företag som främst är intresserade av bildsamlingen. Vanligtvis kommer frågor via epost, telefon eller via digitalt museum. De handlingar som är intressanta för allmänheten är i allra högsta grad varierande. En hel del förfrågningar rör konstnäsarkivet samt Halländska hemslöjden bindslöjdens föreningsarkiv.

Arkivlokalen är förlagd på Slottmöllans företagspark i Halmstad där handlingarna förvaras avskilt, men i samma lokal som föremålssamlingen.

Fotosamling, Hallands Konstmuseum

HM:s samling av kulturhistoriskt fotografi är omfattande och genererar många förfrågningar, främst gällande det topografiska bildarkivet, motiv av miljöer och människor i Halland. Den största serien med motivtypen innehåller 21 000 bilder. Hit kan också räknas Hallandspostens oregistrerade bildarkiv med hundratusentals bilder. Porträttserien med identifierade personer är betydligt mindre, ca 3700 bilder. Museets egen dokumentationsserie av verksamheten är även den omfattande, den består av cirka 24 000 bilder.

Fotoarkiv, Kulturmiljö Halland (KMH)

Fotoarkivet, som är knutet till den arkeologiska och bebyggelseantikvariska verksamheten, omfattar ca 15 hyllmeter och ungefär 50 000 foton är digitalt lagrade.

Topografiska arkivet, Kulturmiljö Halland

Omfattar handlingar om övergripande kulturmiljöfrågor, byggnader som är både profana och kyrkliga (Inventeringar, dokumentationer, restaureringar, rapporter mm) Fornlämningar, fornfynd (Arkeologiska undersökningar, fyndhantering, rapporter mm) Landskap och miljö (sambandsplanering, infrastruktur mm), forskning och utveckling samt uppdragsverksamhet.

Handlingarna förvaras i arkivboxar och pärmar och omfattar ca 157 hyllmeter.

Föremålssamlingar

Arkeologiska samlingen, HM

Den arkeologiska samlingen omfattar fynd gjorda i mitten av 1800-talet fram till 2017 och representerar hela Halland med material från i princip alla socknar. Volymen är cirka 3880 fyndbackar samt 180 backar metallföremål i klimatskåp. Dessutom ett hundratal backar med större objekt som keramik, tegel, djurben och mänskliga kvarlevor. I nuläget ligger arkeologikatalogen i en accessdatabas. Det är önskvärt att denna infogas i Primus för att bli tillgänglig.

De senaste åren har en mängd arkeologiskt material flyttats till externmagasinet i Rolfstorp för att frigöra utrymme i magasinet. Det handlar främst om lastpallar med material av sten, slagg och tegel som inte far illa av sämre klimat samt större trämaterial som misstänks vara behandlade med Lindan.

Arkeologiska samling, VM

Arkeologiska fynd i Halland har genom Riksantikvarieämbetet fyndfördelats till Stiftelsen

Hallands läns museer. I huvudsak har dessa fynd registrerats hos HM, med undantag av stadsrelaterade föremål som är knutna till Varbergs historia, vilka registrerats där. Sedan 2017 kommer i praktiken alla nya leveranser med arkeologiskt material till VM. Visst äldre, utvalt material har även flyttats från HMs magasin till VM. Det rör sig primärt om Varbergsgrävningar och material som tagits fram i omgångar och fyndfördelats till olika delar av stiftelsen, men vars vetenskapliga värde höjs av att de hålls samman. Den arkeologiska samlingen förvaras i museets huvudmagasin Bolmen, undantaget en mängd lådor med tegel och gravhällar vilka står i externmagasinet Rolfstorp. Dokumentation rörande materialet är delvis digitaliserat. Samlingen kompakterades och arbetades igenom 2018 och ett klimatskåp för metallföremål installerades. Den arkeologiska samlingen är uppdelad enligt följande: Lösfynd, Ny Varberg, Getakärns kyrkoruin samt Varbergs fästning. Därefter följer i VM-nummerordning nyinskriven arkeologi samt nyinskriven arkeologi fyndfördelad av Riksantikvarieämbetet.

Omfattning: ca 1000 backar, 91 trälådor, 15 pallar samt ca 150 lådor humanosteologiskt material. Trälådor och pallar förvaras i huvudsak i externmagasinet i Rolfstorp. Ca 11000 arkeologiska föremål/undersökningar är digitaliserade.

Kulturhistoriska samlingen, VM

Huvuddelen av föremålssamlingen består av föremål med koppling till bondesamhället, främst 1800-tal. Förutom alla redskap knutna till jordbruket, fisket och olika hantverk ingår även möbler och husgeråd. Vissa föremålskategorier är mer omfattande än andra. Hit hör cykel- och mopedsamlingen, samlingen med jordbruksföremål samt textilier och textila redskap. Textila samlingen är digitaliserad i sin helhet liksom flera andra föremålskategorier. Uppskattningsvis omfattar hela föremålssamlingen cirka 130 000 föremål.

Kulturhistoriska samlingen, HM

Samlingen består främst av föremål med koppling till bondesamhället, framför allt 1800-tal. Andra mera omfattande delar i samlingen som också lyfts i basutställningar genom åren är sjöfartssamlingen som främst speglar hamnens och sjöfartens betydelse i Halmstad. Även Halmstad hantverksförenings samling av redskap och produkter från olika hantverkare i Halmstad har ett sammanhållet och väl dokumenterat innehåll. Uppskattningsvis ingår ca 130 000 föremål i samlingen.

Museets förändrade uppdrag har inneburit att den kulturhistoriska samlingen har prioriterats ner vad gäller arbetsinsats för digitalisering, vård och underhåll. I verksamheten används framför allt konstsamlingen, men de kulturhistoriska samlingarna utforskas utifrån ett konstperspektiv – design, formgivning, hantverk, material osv. På så vis kan de kulturhistoriska samlingarna hållas angelägna.

Det förekommer en hel del ärendeförfrågningar om dessa samlingar, vilka besvaras av personal på HM. Förfrågningar om nyförvärv eller donation hänvisas dock till Hallands kulturhistoriska museum i Varberg. Vid nyförvärv ska hänsyn tas till Stiftelsens hela samling.

Konstsamlingar

Bonadsmåleri och folkkonst, VM

Hallands kulturhistoriska museum har en samling av bonader som omfattar ca 240 målningar. Majoriteten av dessa kommer från bonadsforskare Nils Strömboms (1898-1983)

samling, tidigare ägare till Bexellska ryggåsstugan i Varberg. Museet har även en mindre mängd minnestavlor, snidade träfigurer och annan folkkonst.

Bonadsmåleri och folkkonst, HM

Det har länge funnits ett starkt intresse att samla dekorerade föremål och prestigeföremål av olika slag från den rika traditionen av flera betydelsefulla målare och hantverkare i södra Halland. I Hallands Konstmuseums samling finns bland annat ett stort antal sydsvenska bonadsmålningar, ca 450 st, samt minnestavlor och figurfat i keramik, typiska för regionen.

Formgivning-, konsthantverk- och slöjdsamling, HM

Hallands Konstmuseum samlar konstverk, formgivning, konsthantverk, arkitekturritningar, konstnärsböcker, illustrationer med mera. Ett par av de mer eftertraktade samlingsfälten just nu är stickning och keramik, där både äldre material som krukmakargods och Halländska hemslöjdsföreningen Bindslöjdens textila samling aktualiserats, men även enskilda formgivare.

Formgivning-, konsthantverk- och slöjdsamling, VM

Samlingen på museet i Varberg inom ämnesfältet *Formgivning-, konsthantverk och slöjd* innefattar material som keramik, porslin, textil med mera. Utmärkande är en samling svenskt konstglas som förvärvade under 1980- och 1990-talet. Glaset, som omfattar 94 föremål, kommer i huvudsak från de stora glasbruken i Småland och har nationellt erkända formgivare.

Konstsamling, HM

Konstmuseets samling består idag av ca 4 400 verk med representation av ett stort antal konstnärer från regionen, men även med nationell ryktbarhet. Lika viktiga som konstverken i sig är den kontext som skapas genom skiss- och arkivmaterial. Museets roll är också att dokumentera vår samtid det vill säga säkra kunskap om konstnärliga processer, nätverk och strömningar samt den kulturpolitiska situation som konstnären verkar i. Varje år lånas ett antal verk ur samlingen ut till nationella och internationella institutioner, samt deponeras på Länsstyrelse, Högskolan Halmstad, Luftvärnsregemente samt Halmstads rådhus. Konstsamlingen utgör grunden för Hallands Konstmuseums utställningsverksamhet.

Genom Svea Larsons donationsfonds generösa budget förvärvas aktivt ca 20-40 verk årligen till konstsamlingen.

Konstsamling, VM

Konstsamlingen i Varberg består bl.a av flertalet fästningsmotiv, gåramålare samt enskilda konstnärskap med lokal anknytning eller vilka skildrar Varberg. Stort fokus finns på konstnärskolonin Varbergsskolan där ett 15 verk ingår. Ytterligare ca 20 verk deponeras på museet av Varbergs Sparbank samt Varbergs Kommun.

Konstfotografisk samling, HM

Utifrån museets konstuppdrag samlar museet även fotografi med konstnärliga kvaliteter. Samlingen är innehållsrik med god representation av fotografer/konstnärer bosatta i

regionen eller med rötterna i Halland. I fotosamlingen finns också ett antal enskilda fotografers samlingar varav Lennart Olsons samling är den till omfånget största samlingen på Hallands Konstmuseum. Den omfattar ca 140.000 negativ och därutöver hundratals kopior, ramade bilder, diabilder samt experimentella arbeten och studier. I förvärvet ingick även upphovsrätten vilket ställer större krav på kontroll av innehållet i samlingen, men även publicering och försäljning av bilder.

Konstnärliga gestaltningar, HM

Vid Hallands Konstmuseums om- och tillbyggnation fylldes huset med konst, inte bara i utställningarna utan även i form av fem rumsliga gestaltningar av hallandsbördiga konstnärer.

Museet äger även konstnärliga gestaltningar i det offentliga rummet i Knäred (Laholms kommun), Getinge (Halmstads kommun), Unnaryd (Hylte Kommun) och Kungsbacka. Dessa kräver vård på ett helt annat sätt än de verk som förvaras i magasin, vilket ofta sker i samarbete med respektive kommun.

Deposition Baertlingstiftelsen, HM

Förutom museets egna verk av konstnären Olle Baertling huserar man sedan 2018 även Baertlingstiftelsens konstsamling om ca 240 verk i magasinen, enligt ett 20-årigt depositionsavtal slutet 2013. Tillsammans med Halmstads Högskola och Halmstads kommun förvaltar museet även konsten i Baertlingkvarteren Halmstad. Museet spelar därför en central roll i att beforska konstnärskapet och pedagogiskt presentera nya rön genom regelbundna utställningar, litteratur, programpunkter med mera.

Åtgärder och utvecklingsbehov för samlingarna 2025-2030

Gemensam nivå

På en stiftelseövergripande nivå behöver gemensamma prioriteringar göras inom följande områden:

- Skapa en plan för aktiv utveckling (nyinsamling, förvärv) av de olika samlingarna
- Utvärdera organisation för de kulturhistoriska samlingarna respektive konstsamlingarna.
- Genomföra en eller flera riskanalyser och ta fram katastrofplaner. Beredskapsplaner i händelse av katastrofer eller krigshot behöver ställas samman för att kunna genomföra evakueringar av samlingarna.
- Samordna stiftelsens bibliotek: inventera, omfördela och gallra samt skapa en gemensam databas.
- Ta ett samlat grepp om stiftelsens negativarkiv.
- Registrera de oförtecknade arkiven. Samordna placering av arkiv inom stiftelsen och arbeta gemensamt med Visual Arkiv.

Lokal nivå

Respektive museum behöver:

- Inventera och eventuellt återföra deponerade objekt. Magasinen har begränsat med utrymme och föremål som tillhör andra bör återlämnas, också ur vårdsynpunkt och försäkringssynpunkt. Till exempel finns det en stor mängd kyrkliga inventarier deponerade sedan lång tid tillbaka. Dessa borde erbjudas församlingarna att ta tillbaka alternativt erbjudas plats mot årlig förvaltningsavgift.
- Ta fram rutiner för rekvisitaföremål. I alla museisamlingar finns ett antal objekt som tagits emot eller avförts från tidigare registrering för att användas som rekvisita. Det kan också vara tidigare utställningsrekvisita. Dessa kan inte anses ha samma status som de registrerade objekten och får inte kunna förväxlas eller förvaras i föremålsmagasin. Inventera och gallra.
- Arbeta tillsammans med magasinet Rolfstorp, gemensam strategi och rensning.

Hallands kulturhistoriska museum behöver:

- Se över föremålssamlingen på Äskhults by som nu tillhör stiftelsen. Samlingsförvaringen måste förbättras genom återförande till magasin särskilt för de unika föremålen. Övriga föremål bör överlåtas till Äskhults by.
- Placera och tillgängliggöra Boksamlingen för Bondeson och Hvalgren.
- Inventera biblioteksbeståndet med hänvisning till rariteter och framtida förvaring.
- Förtecknas ämbetsarkivet för att alla allmänna handlingar skall vara tillgängliga.

Hallands Konstmuseum behöver:

- Upprätta skötselplaner för konstnärliga gestaltningar och offentliga verk
- Analys gällande förvärv, vård och vision för Svea Larsons donationsfonds framtid
- Se över lagring av film- och ljudmaterial i arkiv och samlingar för säkring genom migrering till nya filformat.

3. Lokalbeskrivning

Stiftelsens samlingar och arkiv finns idag (2024) lokaliserade i sex olika lokaler. Dessa är magasinet Bolmen i Varberg, arkivet i Karl XIs stall i Varberg, kallmagasinet i Rolfstorp, magasin och arkiv på Slottsmöllan i Halmstad, konstmagasinet i museet i Halmstad, samt Kulturmiljö Hallands arkiv och magasin i Halmstad. Därtill finns samlingar utställda i både bas- och tillfälliga utställningar i respektive museum. Föremål förvaras också i de kulturhistoriska fastigheterna och filialerna inom stiftelsen; Bexellska ryggåsstugan, August Bondesons Fågelboet, Båtmuseet i Galtabäck, samt byggnaderna på Hallandsgården. Enskilda objekt finns också i deposition hos andra museer, i hembygdsgårdar eller liknande. Nedan beskrivs lokalernas ändamål, status och utvecklingsbehov.

Arkivlokaler

Slottsmöllan, HM, 35m²

Hallands konstmuseums arkiv är beläget på Slottsmöllan, där arkivet är avskilt men i samma lokal som föremålssamlingen. Där förvaras samtliga pappershandlingar, men även ljudband, rörlig film och en liten del av den fotografiska samlingen. I anslutning till arkivlokalen finns en arbetsplats. Lokalen lever inte upp till riksarkivets krav på brandsäkerhet i arkivlokaler, formulerade i RA-FS 2013:4. Den är inte heller klimatstyrd, vilket innebär att klimat fluktuerar beroende på årstid.

Ämbetsarkivet består av handlingar genererade i verksamheten. De tidigaste handlingarna är från slutet på 1800-talet. Omfånget är 89 hyllmeter. Arkivsamlingen består av handlingar insamlade och donerade till museet. Häre finns en stor variation av handlingar. Omfånget är cirka 46 hyllmeter.

Konstnärsarkivet består av handlingar rörande konstnärer, utställningar och gallerier med ett fokus på halländska konstnärer. Insamlandet till konstnärsarkivet är pågående, ofta i samband med att en konstnär ställer ut på eller förvärvas till museet. Omfång är cirka 6 hyllmeter.

Hallands Konstmuseums arkivsamling består av ett antal enskilda arkiv där exempelvis hemslöjdens arkiv, Lennart Olsons arkiv samt Torsten Billmans arkiv kan nämnas. I likhet med konstnärsarkivet är museet aktivt med insamlandet av handlingar. Omfånget är på cirka 53 hyllmeter.

Karl XIs stall 645m² (Arkivlokal, forskarsal, kontor)

Arkivets lokaler är samorganiserade med Arkiv Halland och finns i Karl XIs stall på fästningen. Fastigheten ägs av Statens fastighetsverk. Det finns gemensamma funktioner som sluss, förteckningsplatser, forskarplatser, föreläsningssal, toaletter etc.

Byggnaden försågs 2016 med ny arkivlokal så god anpassning som möjligt efter Riksarkivets föreskrift för arkivlokaler, RA-FS 2013:4. Ytan är 35 kvm. Den har skydd för översvämning och brand. I arkivlokalen finns totalt 670 hyllmeter för förvaring.

I arkivlokalen förvaras textdokument, fotonegativ och positiv, film och ljudband.

Förutom museets arkivsamlingar förvaras här också ämbetshandlingar för Hallands kulturhistoriska museum och dess föregående organisationer men också delar av arkivet Stiftelsen Hallands läns museer. Ämbetshandlingarna lyder under offentlighetsprincipen och hanteringen regleras i Arkivlagen.

I arkivlokalen förvaras museets folklivsarkiv, en arkivsamling bestående av olika handlingsslag som uppteckningar, fotografier, kartor, ritningar etc som skildrar Hallands kulturhistoria. Dokumenten är från 1400-talet fram till i dag. Ämbetsarkivet och arkivsamlingen omfattar 339 hyllmeter.

Delar av museets fotoarkiv förvaras också i arkivlokalen såsom större fotosamlingar från ateljéfotografer, tidningsfotografer, bygdefotografer etc. Fotomaterialet består av glasplåtar, plastnegativ, diabilder och positiv omfattar 70 hyllmeter.

Den större mängden negativ förvaras i ett särskilt klimatanpassat negativarkiv i museets administrativa lokaler vid borggården på fästningen.

I byggnadens övre plan, i kontorsmiljö, förvaras tidningslägg från ca 1850-1950 med halländsk proveniens. I takt med att Kungliga biblioteket tillgängliggör dessa tidningar digitalt gallras de fysiska volymerna framför allt på grund av papprets spröda kvalitet och att de faller sönder vid hantering men också med hänvisning till att de drar till sig skadedjur. Omfattningen är ca 25 hyllmeter

På samma våningsplan förvaras i kontorsmiljö oförtecknade arkiv i en omfattning av ca 45 hyllmeter. De oinskrivna arkiven omfattar alla typer av handlingar; papper, foto, ritningar, ljud, film etc.

Arkivlokalen från 2016 har haft fluktuerande temperatur och fuktighet och så sent som 2022 inköptes en större luftavfuktare för att stabilisera klimatet. Någon medelvärdesanalys har därför inte kunnat göras ännu, baserat på flera år.

Dock har klimatet förbättrats och markanta förändringar sker nu endast sommartid med hänvisning till det förändrade klimatet.

Luftfuktigheten är inte tillfredsställande för någon typ av film/fotografiskt material och särskilt illa lämpat för alla typer av färgfilm.

I kontorsmiljö har väldigt lite observationer på skadeinsekter gjorts vilket är mycket positivt. I arkivlokaler finns inga gjorda observationer på skadeinsekter.

Ämbetsarkivet, 70m2 (Arkivlokal - depå, samordnat med Folklivsarkiv)

Arkivet innehåller handlingar knutna till Stiftelsens organisation och administration, personal samt egna fastigheter och inventarier. Materialet förvaras i arkivboxar och i pärmar och omfattar cirka 6 hyllmeter. Äldre material har flyttats över till arkivet på Hallands Kulturhistoriska museum. Pärmar med ekonomi upptar 20 hyllmeter i arkivet.

Hallands kulturhistoriska museum, Östra längan – VM 20 m2

I museets östra länga finns ett klimatanpassat negativ/fotoarkiv omfattande 78 hyllmeter. Detta arkiv är i dagsläget fullt. Det klimatstyrda negativarkivet fungerar mycket bra med avfuktare och här uppmäts ett stabilt klimat. Tecken på möss och insekter har tidigare identifierats. Här förvaras olika typer av material som glasnegativ, polyesterfilm, rullfilm och microfich. Temperaturen är tämligen konstant mellan 16-18 grader C, medan relativa luftfuktigheten kan pendla mellan strax under 30 och upp till 60 % på en månad, företrädesvis under sommaren.

I kontorsmiljö förvaras en större samling fotografier (positiv, negativ, färgdia etc) från en fotografs verksamhet. Denna samling omfattar ca 15 hyllmeter.

I samma byggnad förvaras i kontorsmiljö ett kulturhistoriskt urklipparkiv från 1900-2000. Urklipparkivet omfattar 72 hyllmeter.

Urklipparkivet, där det endast förvaras pappershandlingar håller en stabil temperatur och har digital loggning. Inga skador har uppmärksammats som har med klimat att göra, däremot har setts tecken på möss och insekter vilket avhjälpas med fällor.

Bibliotekslokaler

Bibliotek, VM

I samband med flytten av arkivet till Stallet, flyttades även den del av bibliotekssamlingen som utgör "Hallandslitteratur". Denna uppgår till ca 50 hyllmeter.

Kvar i museets administrativa lokaler finns det stora referensbibliotek som omfattar litteratur med kopplingar till Hallands kulturhistoria, bytesförbindelser (årsböcker) från andra museer och arkiv samt tidskrifter. Referensbiblioteket förvaras till största delen samlat i en lokal, men har på grund av platsbrist även placerats i kontorets korridorer. Detta bibliotek omfattar 546 hyllmeter.

Bibliotek, KmH

Biblioteket vid KmH Innehåller cirka 4800 titlar. Böckerna upptar idag ungefär 108 hyllmeter och biblioteket omfattar totalt 144 hyllmeter. (Exklusive den litteratur som finns i arbetsrummen). Böckerna utgörs främst av faktaböcker inom ämnena arkeologi och byggnadsvård, men även litteratur om Halland. Uppslagsverk och periodika av diverse svenska och utländska tidskrifter finns också representerade i biblioteket. Hyllorna finns i kontorsutrymmen och dels i ett bibliotek som också är sammanträdesrum. Böckerna är registrerade i en accessdatabas.

Bibliotek, HM 120 m²

Vid ombyggnationen 2019 uppfördes ett nytt bibliotek i form av en konstnärlig gestaltning, formgiven av Gustav Persson. Utförandet skapades med inspiration ur konstmuseets samling och dess inredning refererar därför till allt från stickade strumpor, räls från Halmstad-Nässjö järnvägar samt plastmuggar från Duni. Biblioteket är idag ett referensbibliotek – utan möjlighet till fjärrlån, endast tillgängligt på plats men möjligt för stiftelsens övriga medarbetare att låna. Biblioteket har konferensmöjlighet samt studierum. Antal hyllmeter i biblioteket uppskattas till 192, samt i magasinet ytterligare 20.

Föremåls- och konstmagasin

Bolmen, 802 m² magasinssyta samt 324 m² arbetsytor. VM

Utgör huvudmagasin för Varberg inklusive kontor samt personalutrymmen. Fastigheten hyrs av Varbergs kommun. Innehåller arkeologi, bohag, cykel- och mopedsamling, hantverk, redskap. Större delen av stora jordbruksredskap och vagnar förvaras inte här.

Kondition: Både arbetslokaler, personalutrymmen och magasin har stora behov av underhåll. Behov av utbyggnad eller omstrukturering genom kompaktering, endast dom arkeologiska och textila samlingarna är kompakterade.

Planerade åtgärder:

- Uppföljning pallställ/magasinsfrågor
- Arbetsmiljö/personalutrymmen
- Uppföljning klimat stora magasinet efter ventilationsbyte

- Fortsatt förädling, kunskapsuppbyggnad och digitalisering av samlingarna
- Omdisposition konstplan

Båtmuseet i Galtabäck, sjöbod. Ca 160 m², VM

Sjöboden ägs av Stiftelsen Hallands läns museer. Museilokalen, som museet hyr för att bl a visa Galtabäcksskeppet, ägs av Varbergs kommun. Obemannat besöksmål.

Innehåller: båtar och fiskeredskap, i huvudsak från 1800/1900-tal.

Kondition: godtagbart men inte optimalt klimat och temperatur i museidelen. Miljön är utsatt och det krävs luftavfuktare för att hålla nere luftfuktigheten i museilokalen, sjöboden är genuin men håller en hög luftfuktighet och varierande temperatur vilket sliter på föremålen.

Bexellska ryggåsstugan 92 m². VM

Ryggåsstuga med inredd miljö som ägs av Stiftelsen Hallands läns museer.

Innehåller: ett intakt halländskt bondehem från i huvudsak 1700-1800-talet.

Kondition: Okej klimat och temperatur. Extra värmeelement har köpts in som stödvärme i stugan när det är kallt. Viktigt att tenntallrikarna inte drabbas av tennpest vid kyla. Fönster i taket har försetts med trälucka för att undvika blekande UV-ljus på föremålen.

Majoriteten av textila hängkläderna har konserverats på Studio Västsvensk Konservering (SVK) och är för sköra att hängas upp i stugan. Bonadsmålningarna av papper är konserverade men har bedömts tillräckligt starka för att hängas upp igen. Rutiner för vinterförvaring av textilier behöver upprättas. Bemannas oregelbundet.

Fotomagasin, Ca 70 m² HM

Fotosamlingen förvaras i ett helt anpassat magasin i Hallands Konstmuseum med kylt klimat för så långt bevarande som möjligt. Magasinet är inrett med A-ställda gallergrindar och hyllor på kompaktsystem. För de material som avger gaser vid nedbrytning finns ventilerade skåp. För att kunna flytta ut material till kontorsmiljö finns en klimatsluss och för arbete med fotosamlingarna finns ett packrum. Ambitionen är att allt som förvaras i fotomagasinet också ska vara rengjort och ompackat i korrekt packmaterial. Tempererat, kylt magasin för optimalt bevarande av foto.

Fyndrummet, KmH, 23 m²

Fyndregistreringsrummet där föremål från pågående arkeologiska projekt förvaras till dess att undersökningsrapporterna är färdigskrivna. Därefter transporteras de till Hallands kulturhistoriska museums magasin på Bolmen för långtidsförvaring. På Kulturmiljö Halland förvaras fynden i den källarlokal där bestämning och registrering utförs. Det finns tillgång till kylskåp för exempelvis metallfynd i det angränsande rummet i källarvåningen.

Fågelboet i Vessigebro. Ca 74 m² VM

Bostadshus med inredd museimiljö. Ägs av Föreningen Varbergs Museum och förvaltas och drivs av Stiftelsen Hallands läns museer enligt upplåtelseavtal. Föremålsamlingarna ägs av stiftelsen. Obemannat besöksmål.

Innehåller: August Bondesons barndomshem 1800-1900-tal.

Kondition: Ok klimat och temperatur, temperaturen något låg. Delar av byggnaden har hög luftfuktighet och aktiva angrepp av strimmig trägnagare.

Friluftsmuseet Hallandsgården i Halmstad, 500 m² HM

Friluftsmuseet Hallandsgården grundat 1925, består av 14 byggnader som flyttades till området från 1920-talet till 1940-talet. Objekt ur samlingarna visas som inredning i byggnaderna men förvaras även magasinerade i uthus.

Byggnader:

- Hörsåsstugan är en ryggåsstuga med museal inredning från tiden, Hörsås, Getinge socken. Ryggåsstuga samt bryggshus.
- Skolhus från Fladje, Eldsberga med en skolmuseimiljö samt kontorsdel. Ena halvan av skolhuset hyrs ut till privatperson.
- Undantagsstugan från Måsared i Drängsered sn, byggdes, vid flytten till Hallandsgården, om till vaktmästarbostad.
- Sommarstuga från Stora Slätthult, Krogereds socken. Oeldad stuga som fungerade som sommarbostad vid gården samt som källarstuga.
- Krafsgården är en trelängad gård med boningshus och lador. I dag fungerar mangårdsbyggnaden som kafé, Olofstorp, Valinge sn.
- Vattensågen från Lillån i Nedre Möllan, Vessige sn.
- Skvaltkvarn från Ebbared, Veinge sn.
- Väderkvarn från Kvarnagård, Morups sn, en åttasidig holländarkvarn.
- Två linbastor, en från Sunvära, Värö sn och en från Alabo i Torups sn.
- Marknadsbod från Gunnarps kyrkby, Gunnarps sn

Innehåll: Boningshusen innehåller en hel del inredningsföremål från samlingarna. I ladorna förvaras bla plogar och andra jordbruksredskap.

Kondition: Det är svårt att upprätthålla en museal kvalitet på klimat och säkerhet i dessa miljöer. I egenskap av att vara föremål i landskapet kräver byggnaderna också kontinuerlig vård.

Konstmagasinet på Hallands Konstmuseum, 154+50 m² HM

Sedan 2019 ryms stor del av konstsamlingen i Halmstad på 154 kvm magasin med anslutande packrum om 50 kvm. Lokalen har högsta säkerhetsklass och helt styrt klimat. Större ramade konstverk fördelas på 37 gallergrindar, medan mindre verk förvaras i hyllor (125 st hyllor) och oramade verk i lådor (90 st lådor).

Idag (2023) är ca 2/3 av konstsamlingen återbördad från externa magasin, men ett hundratal tavlor, 30-40 arkivlådor med grafik samt konstverk som är allt för skrymmande förvaras fortsatt på Slottsmöllans magasin. De kommer troligen ha en permanent placering där, då det nya magasinet på Tollsgatan i princip är fullt.

En djuplodande analys och vision gällande Svea Larsons donationsfonds förvärv planeras, för att säkra museets framtida förvaltningsbehov.

Magasin i Rolfstorp 270+220 m² VM/HM

Stiftelsen hyr lokalerna av en privat fastighetsägare. Förvaringsytan delas mellan de två museerna och är viktigt som avlastning av närmagasinen för större och skrymmande objekt. Avståndet till magasinet gör det svårt att bevaka god samlingsförvaltning men genom digital logger har vi möjlighet att följa klimatet på distans. Magasinet används även för rekvisita, vilket utifrån ett samlingsförvaltningsperspektiv inte är optimalt. Renodling behöver göras och det behöver rensas ut så det går att hålla rent. Viktigt också med rutiner kring att den som hämtar och lämnar rekvisita måste städa efter sig.

Innehåller: större jordbruksredskap, vagnar, sten samt museiverksamhetens rekvisita. Kondition: för hög luftfuktighet, ok temperatur. Tidigare problem med mögelangrepp. Skadedjur. Golven städas 1 ggr per år. En förbättring som genomförts är att porten har tätats.

Slottsmöllan i Halmstad, 1500 m² magasinsyta inkl arkiv HM

2015 erbjöds Hallands konstmuseum att ta över en lokal i markplan mitt i Slottsmöllans industrikomplex. Kompaktsystem för förvaring installerades och flytten genomfördes 2016, men samlingen varken inventerades eller fotograferades och vårdåtgärder av objekten utfördes inte. Förutom magasinsutrymme finns ett intagningsrum för karantän samt enklare packning och rengöring. I södra delen finns arkivet, dock ej helt separerat från övriga magasin. Lokalen hyrs av Slottsmöllans Fastighets AB.

Innehåll: bland annat konstföremål, skulptur, textil, folkkonst, bonadsmålningar, möbler, industriföremål, arkeologi samt en avdelning för arkiv.

Kondition: Lokalerna saknar fönster och dagsljus samt har delvis undermålig ventilation. Även utrymmen för personal, avskilda från samlingen saknas, vilket gör att Slottsmöllans magasin inte lämpar sig för dagligt arbete. Magasinet bemannas oregelbundet.

Lokalerna saknar klimatstyrning men har acceptabel temperatur och fuktighet förutom sommartid då den relativa luftfuktigheten blir för hög.

Analys behövs kring arkivets brandsäkerhet samt totala lokaliseringen i förhållande till ökade vattenflöden i Nissan samt risk för översvämning vid skyfall.

Äskhults by, Kungsbacka. Fyra inredda bostadshus. VM

Föremålssamlingen ägs av stiftelsen men ingår i verksamheten i Äskhults by. Byggnaderna från 1700- och 1800-talet ägs av Väst kuststiftelsen som nyligen även förvärvat grannfastigheten Lilla Äskhult. Diskussioner om hur lokaler skall användas i framtiden pågår. Delar av verksamheten drivs av Väst kuststiftelsen, delar av Kungsbacka kommun. Under 2022 flyttades samtliga textilier från Äskhult till nya textilmagasinet på Bolmen. En gallring pågår där museet behåller föremål med högst kulturhistoriskt värde och överlåter övriga föremål till västkuststiftelsen. Innehåll: möbler, husgeråd och jordbruksredskap, främst 1800-tal.

Kondition: problem med luftfuktighet och uppvärmning kvarstår. Process inledd för att säkra och gallra samlingarna.

Utställningslokaler som förvaringsplats VM/HM

De utställningar som byggs idag tenderar att vara stora satsningar med genomarbetade teman och urval av objekt att visa. Det innebär att dessa utställningar står under väldigt lång tid, tillfälliga kulturhistoriska utställningar i över ett år och basutställningar ofta mer än tio

år. För tillfälliga konstutställningar är motsvarande intervaller mellan 3-8 månader samt basutställningen max 4 år.

För samlingens del medför det större slitage på de objekt som väljs ut för visning, ofta de mest intressanta. Utställningarna blir då en form av förvaringslokal som inte alltid är anpassad för det. Utställningslokalerna behöver ha anpassat klimat, dagsljus och belysning annars måste urvalet av objekt som visas begränsas över tid. Undantaget är Bockstensfyndet som har en permanent förvaring i specialbyggda klimatstyrda montrar.

Åtgärder och utvecklingsbehov lokaler 2025-2030

Stiftelsen behöver inom ramen för strategin:

- Inventera långsiktig förbättring av magasin som inte uppfyller minimikrav, särskilt Rolfstorp.
- Göra en långsiktig analys av klimatförändringarnas påverkan på befintliga magasin.

Hallands kulturhistoriska museum behöver:

- Säkra status och rutiner för åldrade pallställ och undersöka behov av nyinvestering och kompaktering.
- Säkra och gallra samlingar i byggnader i Äskhults by pga lokalbrister
- Flytta Urklipparkiv från lokalerna i östra längan till arkivlokal i stallet
- Inventera och kompaktera biblioteket i östra längan

Hallands Konstmuseum behöver:

- Analysera och säkerställa förvaring av museets kraftigt växande samling utifrån Svea Larsons Donationsfond.
- Åtgärda den brandrisk som i dag finns i arkivet

4. Förvärvsformer

Fonder för inköp

Stiftelsen har tre fonder (donationer) som riktats till tidigare Hallands Museiförening respektive Hallands Museum och hanteras av Hallands Konstmuseum.

Svea Larsons donationsfond, HM

Svea Larson (1907-1989) från Getinge donerade sin kvarlåtenskap till museet i Halmstad. Fonden ger en unik möjlighet att kontinuerligt förvärva konst och konsthantverk med halländsk anknytning. Sedan 1991 har över 1000 verk förvärvats till ett värde av ca 32 miljoner samt gestaltningar gjorts till ett värde av 25 miljoner. Idag finns mellan 1,5-2,0 miljoner om året tillgängliga för inköp från avkastningen av fonden.

En växande samling av denna dignitet finns idag enbart hos några få nationella museer och kräver kontinuerliga arbetsinsatser inom flera tjänstekategorier. Det handlar om visioner, analys och omvärldsbevakning av halländska konstnärskap, beslutsunderlag och genomförande av köp, registrering både analogt och digitalt samt vårdinsatser och lagringsutrymme i magasin. Till styrelsen tas en årsrapport fram samt ekonomisk uppföljning. En handlingsplan med en 10 - respektive 20-årsplan behövs.

Stiftelsen Lagergrenska fonden, HM

Axel Lagergren var son till en av de som grundade Hallands Museiförening i Halmstad. Han testamenterade en del av sina tillgångar till det som då var Hallands Museiförening till en fond för inköp till museets samling. Det finns inga restriktioner för vad som får köpas in. Under åren har medel använts för inköp av halländska objekt som målade möbler, silver och bonadsmålningar.

Makarna Bengtssons donationsfond, HM

Paret John och Margareta Bengtsson hade inga bröstarvingar. Parets tillgångar testamenterades till Hallands Museiförening i Halmstad för inköp till dess samlingar. Museet skulle först ta ur boet det som var önskvärt för samlingen och resterande försäljas och utgöra fondens grundmedel.

Det finns inga restriktioner för vilken typ av objekt som får köpas. John själv var samlare av t ex böcker och silver och båda arbetade på skola.

Donationer

Varje år erbjuds stiftelsen donationer till samlingarna av olika slag. Objekten bedöms enligt gällande insamlingspolicy vad gäller halländska anknytning och representativitet i samlingen i övrigt. Donationer med förbehåll accepteras ej.

Åtgärder och utvecklingsbehov för förvärv 2025-2030

- Förvärv till samlingarna bör i högre utsträckning vara *aktiv insamling* med en plan för vad som ska förvärvas och i vilket sammanhang det är motiverat. En stor del av samlingarna har kommit till genom passiv insamling, dvs det som har erbjudits museet har man mottagit.
- Stiftelsen behöver formalisera rutinerna för förvärv och säkerställa god samordning.
- Utifrån Svea Larsons omfattande donation bör plan för framtida förvärv upprättas utifrån stiftelsens möjlighet till vård, förvaring och personella resurser. Ett åtagande som en så starkt växande samling kräver.

5. Forskning och kunskapssäkring i samlingarna

Aktiv samlingsförvaltning kan också tolkas som att ständigt arbeta med att öka kunskapen om samlingarna. Varje objekt (föremål, arkivhandling etc) ska i framtiden kunna bära en

berättelse för att vara angeläget. Berättelsen kan vara icke-materiell som hur den brukats och av vem, s.k proveniens, men också en berättelse om tillverkningsmetod, material och teknik vilket kan tolkas utifrån ett originalföremål även utan proveniens. Att digitalisera samlingarna utifrån varje enskilt objekt är ett sätt att säkra kunskapen. För att forska på samlingarna krävs idag externa kontakter och finansiering.

Åtgärder och utvecklingsbehov för forskning och kunskapssäkring 2025-2030

- Hallands kulturhistoriska museum behöver utifrån forskningsstrategin från 2023 inkludera samlingsbaserad eller samlingsanknuten forskning.
- En motsvarande strategi bör tas fram för Hallands Konstmuseum.

6. Digitalisering och digital utveckling

Stiftelsen Hallands läns museer började digitaliseringen av fotosamlingarna i Varberg 1993 genom ett nationellt pilotprojekt i samverkan mellan Varbergs bibliotek och Läns museet Varberg. En digitaliseringsstrategi för Stiftelsen Hallands läns museer är framtagen 2023. Inom stiftelsen har flera olika databaser använts genom åren. Efter några år av inmatning växte behovet av en mera dynamisk datahantering och bättre underhåll och utveckling valdes Primus, utvecklad i Norge och brukad av ett stort antal svenska museer. Informationen i Primus tillgängliggörs i plattformen Digitaltmuseum.se, åtkomlig för alla på internet.

Status digitalisering Hallands kulturhistoriska museum, Föremål

Idag är ca 44 200 poster digitaliserade av den kulturhistoriska samlingen (foto hanteras av arkiv). Arbetet har pågått sedan 1990-talet och idag är en stor del av föremålssamlingen och en mindre del av bildsamlingen digitalt registrerad och på väg att läggas ut på webben.

Status digitalisering Hallands Konstmuseum

Idag är ca 18 000 poster digitaliserade av den kulturhistoriska samlingen, ca 3100 av konstsamlingen och ca 140 000 av fotosamlingen. Löpande digitalisering sker i begränsad form. I övrigt endast registrering av nyförvärv och enstaka korrigeringar av äldre poster. Flertalet av de fotografiska konstverken i samlingen är tillgängliga digitalt men ytterligare digitaliseringsarbete behövs.

Status digitalisering, Arkiv

Hallands Kulturhistoriska museums arkivsamling är till stora delar registrerat i förteckningsprogrammet Visual Arkiv och tillgängligt på webben via Riksarkivets portal Nationella arkivdatabasen (NAD). Fotoarkiven är till viss del digitaliserade i Primus och tillgängliga via Digitalt museum. I princip hela filmsamlingen är digitaliserad och ljudsamlingen är påbörjad. Film och ljudsamlingarna är endast tillgängliga internt men kan lånas ut.

Ett arbete med att också implementera Konstmuseets historiska arkiv samt Enskilda arkiv i Visual Arkiv har påbörjats. Fotosamlingen är till stor del digitaliserad i Primus och tillgängligt via Digitalt museum.

Status digitalisering, Bibliotek

VM biblioteks bestånd är under digitalisering och finns idag tillgängligt via stadsbibliotekets webbaserade bokenkatalog på museets hemsida. Hallands Konstmuseums bibliotek är digitaliserat och finns tillgängligt via Libris. Biblioteket vid KmH finns registrerat i en access-databas.

Status digitalisering KmH

I den arkeologiska verksamheten finns digitaliserade rapporter och ritningar liksom foton tagna i fält. För byggnadsvården är foton delvis digitaliserade. Även annat material är digitaliserat, se digitaliseringsstrategin.

Åtgärder och utvecklingsbehov digitalisering 2025-2030

För att fortsätta utvecklingen och tillgängliggörandet av de digitaliserade samlingarna, kommer stiftelsen arbeta utifrån en gemensam digitaliseringsstrategi, antagen i januari 2024.